

Martin Lidegaards tale ved Radikale Venstres landsmøde

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale

Dato

14. september 2024

Sted

Hotel Nyborg Strand

1

Sidste år fremlagde jeg fra denne scene et nyt stort politisk projekt for vores parti, en generationskontrakt, hvor vi sikrer, at vi - de rigeste og lykkeligste generationer af danskere der har levet nogensinde - tager ansvar for at give et mindst lige så godt liv og samfund videre til vores børn og unge.

10 For vores samfund er i ubalance.

Mens vi voksne generationer bliver rigere og øger vores private forbrug, bliver børn og unges liv fattigere: For mange børn og unge mistrives, og de fællesskabende institutioner – vuggestuer, børnehaver, folkeskoler, fritidshjem og klubber - er i underskud. Overalt i Danmark har børn mistet tid og rum til at lege og indgå i stærke fysiske fællesskaber med hinanden, ligesom deres rammer for læring og udvikling er blevet dårligere i en hver forstand. De fleste forældre oplever det.

25

Der er ikke kommet flere uddannede pædagoger, når vi henter vores børn i vuggestue og børnehave. Minimumsnormeringerne har IKKE slået til.

De lange skoledage har hverken sikret dygtigere eller gladere børn – tværtimod. I dag er der både flere børn med særlige behov i de almindelige klasser og flere

30 børn på specialskole end for 10 år siden, da folkeskolereformen blev indført.

35 Det har vi radikale lært af. Vi ønsker at rulle reformen tilbage og i et tæt partnerskab med landets kommuner, skoler og lærere udvikle den skole, som vi tror på, og som vores børn og deres forældre fortjener. Derfor er jeg også glad og stolt over, at vi om lidt kan byde lærernes formand, Gordon Ørskov Madsen, velkommen som taler hos os om lidt.

40

Vi er alle blevet pinligt bevidste om, at skærmen ikke kan erstatte den ægte, håndgribelige oplevelse af at bygge med klodser, af at løbe frit i en park og klatre vildt i et træ, af at lege med vennerne. De oplevelser i legen er ikke bare
45 underholdning; Legen er fundamental for børns udvikling og socialisering.

Det er i legen med hinanden og samspillet med voksne mennesker, at vores børn lærer om samarbejde, om mod og om at rejse sig efter at være faldet. Om at tage ansvar for sig selv og for andre. De værdier kan ikke downloades fra en app.

50

Debatten bør ikke kun handle om, hvor og hvordan vi skal vælge skærmen fra, men også, hvad vi skal vælge til.

55

Når vi investerer i vores børn og deres rammer, investerer vi ikke kun i deres nutid, men i vores fælles fremtid. Daginstitutioner, folkeskoler og fritidstilbud
60 er ikke blot institutioner, men frø, som vi planter i jorden af vores samfund. Det er her, vi former de mennesker, der skal bære vores værdier, drømme og håb videre.

65

Alligevel er undervisning, fritidsordninger og klubber blevet beskåret med milliarder. Resultatet er, at flere forældre de seneste år har fravalgt de offentlige

tilbud. Hvis det fortsætter, knækker samfundskontrakten. Det er selve
70 fundamentet under vores samfund, der er på spil. Danmark bygger på, at vi går i
klasse med hinanden på kryds og tværs og gør os umage for at give alle børn lige
muligheder.

75

"Vi vil ikke en klasse-skole," som de skrev helt tilbage i 1905.

Der er mange partier, der gerne vil tale familiepolitik i disse måneder. Det vil jeg
også gerne. Jeg støtter både en trepart med større fleksibilitet til familierne og
80 bedre pasningsmuligheder med syge børn.

Men lad os nu være ærlige. I langt de fleste familier ønsker både mor og far at
85 arbejde og bidrage til samfundet – og tak for det - det har samfundet brug for,
og det er fundamentet for ligestillingen. Derfor er realiteten, at den overvejende
del af børnene i dette land tilbringer de fleste vågne timer i hverdagene uden for
hjemmet, og det vil de blive ved med at gøre. Selv hvis vi giver børnefamilierne
større fleksibilitet.

90

Derfor er det en forbandet pligt for os folkevalgte at tage ansvar for, at de mange
timer ikke bare er pasning, men er fyldt med nærvær, samvær, omsorg og
95 udvikling sammen med de bedste voksne med de bedste forudsætninger.

Derfor fremlægger Radikale i dag vores børneløfte.

100

For der er brug for en plan B. Vi vil have vuggestuer og børnehaver med
varmt overskud, fuld af leg og tid til at kigge børn i øjnene. **Vi vil have færre
regler og flere ressourcer.** En folkeskole med færre mål, test og karakterer,
hvor der er godt at være for alle børn, og hvor flere børn lærer mere, får
105 oplevelser og skaber sammen.

110 Vi vil fritidshjem, man ikke vil hjem fra, klubber, man har lyst til at hænge ud i, byer med plads til at lege og børn med mod på fremtiden.

115 Vi vil uddanne verdens dygtigste pædagoger og lærere til vores børn og unge. Vores plan kræver både et massivt økonomisk løft og en ændring af vores tilgang til leg og rammerne for læring.

120

Vi forslår et massivt løft af hele børneområdet i alle børnenes arenaer. Vi foreslår et historisk økonomisk løft på 15 milliarder kroner om året til vores børns institutioner, skoler og frie tid.

125

Børneløftet er ikke bare det største radikale velfærdsudspil, jeg kan mindes. Det er den største socialpolitiske radikale satsning i mange år.

130

Vi har aldrig haft mere brug for at investere i vores børn som hele mennesker. Og det er det, vi radikale vil. I dag siger vi til Danmarks børn: I er det dyrebareste vi har. I er vores fremtid. Vi vil insistere på at løfte jeres barndom!

135

Pensionsdebatten, som Mette Frederiksen antændte i august, er det seneste eksempel på, hvor ofte de store politiske debatter og prioriteringer handler om vores ældre og vores ældrelev.

140

Misforstå mig ikke, det er vigtigt. Tiden på folkepension *er* en afgørende tid for os alle sammen og vores oplevelse af velfærd og livskvalitet, når vi når guldalderen.

145

150 Men mit generationsbudskab består; vi bruger for få penge på vores børn og unge. Og vi prioriterer alt for lidt politisk energi på vores børn og unge.

155 Hvis et nyt velfærdsforlig sikrer en lavere folkepensionsalder ved en lempeligere indeksering end hidtil planlagt, så trækker vi på fælleskassen.

160 Vi trækker ganske betragteligt på fælleskassen.

165 Hvis man følger den model, pensionskommissionen fremlagde i 2022, vil det koste omkring 18 milliarder kroner om året at lempe pensionsalderen. Det er mere, end vores samlede børneløfte koster, og jeg ved godt, hvad jeg finder vigtigst.

170 Og vi kan blive nødt til at prioritere, hvis man fortsætter med at bruge vores økonomiske råderum på de ældre, og regeringen samtidig fortsætter med at gøre råderummet mindre på andre områder.

175 Ifølge regeringen selv vil alene besparelserne på antallet af uddannelsespladser i universitetsreformen (regering + SF, DD, LA og K's reform) have reduceret velstanden i Danmark med 224 milliarder kroner frem til 2075.

180 Bundlinjen? Regeringen fører lige nu en uddannelsespolitik, der gør Danmark fattigere i enhver forstand – samtidig med, at man nu lægger op til en stagnerende pensionsalder, vel at mærke uden samtidig at foreslå kompenserende, finansielle tiltag.

Det er ikke rimeligt, og det bliver dyrt for os allesammen. Derfor har vi brug for hurtige forhandlinger om pensionen, så vi kan fjerne utryghed fra de ældre og sikre rammen om den økonomi, som de unge skal leve med i mange årtier.

Vi afviser ikke at kigge på en lavere indeksering, men udgangspunktet må være, at vi samtidig sikrer, at vi kan give nogenlunde de samme økonomiske rammer videre til vores unge. Og her ser vi radikale mange muligheder. Vi kunne kigge på efterlønnen, hvor 88% af de mennesker, der i dag går på efterløn selv angiver, at de ikke føler sig nedslidte. Eller Arnepensionen, hvor 75% siger det samme.

Men vi kunne også kigge andre steder hen.

I dag vil vi radikale gerne foreslå, at vi kobler diskussionen om den fremtidige pensionsalder til diskussionen om nutidens uddannelser.

For lad mig sige det lige ud: Den uddannelsesaftale fra i fjor er noget makværk, det kan alle nu se; de studerende, universiteterne og erhvervslivet. Derfor opfordrer jeg i dag – ganske som DI;DA DSF - regeringen og aftalepartierne til at sætte uddannelsesreformen på hold. Sæt den på pause. Genovervej!

Det samme budskab har jeg til de hårdhændede besparelser, der i disse uger er på vej til de klassiske- og naturvidenskabelige højniveaufag på både store og små gymnasier i hele landet – træk vejret og tænk jer om.

220

Vores uddannelser er meget mere end et nulsumsspil – mere end en udgift i regneark – det er et frihedsløfte.

For tænk, hvad vi kunne få råd til, hvis vi investerede noget mere i vores børn, unge og deres uddannelser. Hver og en. Fra ABC til PHD

230

I dag vil jeg gerne sige til Danmarks unge: I tilhører måske de dygtigste og mest ansvarlige generationer af unge, der nogensinde har eksisteret. Det er godt, for der bliver færre af jer. Jeg ved, I kan løfte opgaven, men jeg er mig pinlig bevidst, at I ikke skal gøre det alene. Jeg kan ikke ændre på fortiden, men jeg kan insistere på at ændre den fremtid, der tegner sig for jer lige nu.

235

Vi skylder jer at tage regningen for de klimaforandringer, der nu er en realitet.

240

Ikke bare at tale grøn trepart, men implementere grøn omstilling, redde Danmarks have og drikkevand, vel at mærke uden at dræne statskassen fuldstændig i kompensation til landbruget.

245

Der er ikke blevet sat vindmøller op på land de seneste fem år. Der er ingen strategi for udbud af havvind efter 2030, selvom vi ved, at det tager mindst 6 år fra politisk beslutning til møllerne snurrer.

250

Det er alvor, for det rækker længere end hensynet til dansk klimapolitik. Europa kan ikke gå grønt uden grøn energi fra Nordsøen. EU kan ikke frigøre sig fra fossile brændsler og Putins gas uden Danmarks aktive medvirken.

255

Mario Draghi har lige skrevet en diger rapport om det for kommissionen, og han er ikke i tvivl: Det er Europas klima, Europas sikkerhed og Europas velstand, der er på spil. Og det kræver enorme investeringer i de næste fem til ti år i EU – ikke mindst i den danske Nordsø. Jeg spørger mig selv: Hvad laver den danske regering? Ingenting. Hvilken strategi har man? Ingen. På det område,

260

hvor Danmark kunne gøre mest for europæisk sikkerhed.

265

Det skal der ændres på. Hvis vi vil, kan vi gennemføre en fuld grøn omstilling af Danmark på fem år og bidrage signifikant til resten af EU's omstilling. Lad os komme i gang!

270

Kære unge, vi skylder jer også friheden til at drømme om fremtiden.

275

Derfor vil jeg i dag gerne sende en særlig hilsen til Socialdemokratiet, som holder kongres i Aalborg – vi håber, I får en god dag og også, at I vil overveje de, jeg siger nu:

280

Radikale Venstre og Socialdemokratiet har historisk haft uenigheder, men en ting, har vi altid været enige om: Fri og lige adgang til uddannelse er forudsætningen for alt andet, vi gerne vil.

285

Vi har sammen kæmpet for, at det skal være muligt som menneske at løfte sig. At dygtiggøre sig. Med flid og uddannelse. Gøre det lidt bedre, end det man kom fra. At den unges baggrund ikke skulle stå i vejen for den unges potentiale. At uddannelse også er for arbejderklassens børn og for de børn, hvis forældre slet ikke har noget arbejde. At vi ikke skal lave A- og B-hold for de unge generationer.

295

Men kære socialdemokrater, er det ikke netop det, I er i gang med? Er det ikke netop det, I er ved at gøre? Når I insisterer på højere adgangskrav til gymnasiet? Når I seriøs overvejer at fjerne 10. klasse og HF? Med kirurgisk præcision rammer I de børn, der ikke kommer fra boglige hjem. Dem, som 10. klasse, HF

300

og gymnasierne plejer at løfte.

305

De danske gymnasier er en kæmpe succes. Næsten 90 procent af jer unge, der starter på gymnasiet, fuldfører - og mere end ni ud af ti, studerer videre på en videregående uddannelse til f.eks. pædagog, sygeplejerske, ingeniør eller læge. Og
310 det sker, selvom I kommer med ganske forskellige forudsætninger fra folkeskolen.

315 De forskellige adgangskrav har allerede været med til, at mange har et indtryk af, at der er et A- og B-hold af uddannelser. Når regeringen nu overvejer at hæve adgangskravet til gymnasierne yderligere, risikerer de at banke opfattelsen af de øvrige ungdomsuddannelser helt ned på C-niveau.

320

Det plejede Socialdemokratiet at være enige i. Jeg husker en Mette Frederiksen, der for få år siden gik ud sammen med Radikale Venstre og tordnede mod den daværende regerings forslag om at hæve adgangskravet til bare 4.

325

Jeg citerer: ”Det vil skævvride vores land, og undergrave alt det, vi forsøger at bygge op omkring erhvervsuddannelsens prestige” Lød det.

330

Jeg skal da lige love for, at piben har fået en anden lyd.

335 Det Radikale menneskesyn er klart: I unge og jeres forældre ved bedst, hvad der er det rette for jer. Uddannelse skal sætte fri. I er ikke små tandhjul, som kan flyttes rundt efter for godbefindende. Vi tror ikke, at vi kan tvinge unge til at tage en uddannelse, de ikke ønsker. Vi tror, at vi kan gøre uddannelserne, og især erhvervsuddannelserne, langt mere attraktive, end de er i dag.

340

345 Jeg så hellere, at vi lagde de forskellige ungdomsuddannelser ind under samme tag som det i dag allerede sker i Nyborg, Struer og Bornholm og med det samme adgangskrav til alle uddannelser, så de unge også kan skifte linje, hvis det viser sig, at de har valgt forkert.

350

Jeg så hellere, at vi gjorde HF mere erhvervsrettet, så flere kunne gå derfra og tage en kortere erhvervsuddannelse. Jeg så hellere, at vi byggede ovenpå de succeser, vi allerede har, i stedet for at rive dem ned. Jeg så hellere at vi sidestillede åndens og håndens arbejde og tænkte det sammen.

355

For håndens arbejde ER lige så meget værd som åndens, og derfor nytter det heller ikke noget, at vi signalerer, at der er lavere krav og forventninger til jer unge, der vælger de mere praktiske uddannelser.

360

Lad os nu bygge på de gode erfaringer, vi har til at styrke erhvervsskolerne, i stedet for at tvinge jer unge væk fra gymnasierne.

365

Lad os investere i jer og jeres drømme i stedet for at lukke døren i hovedet på jer.

370

Til sidst vil jeg i dag også gerne sige noget til de voksne og ældre generationer i Danmark. Vi tilhører måske de mest privilegerede mennesker, der nogensinde har levet på kloden.

375

Det forpligter. Jeg ved, at mange af jer i halvtredserne og tresserne gerne vil bidrage mere, men måske ikke får lov til at gøre det på jeres måde og oplever en urimelig aldersdiskrimination.

Jeg er fuldt opmærksom på, at Generationskontrakten også kalder på en ny
385 ældrepolitik, der anerkender de enorme ressourcer, som mange seniorer har,
men ikke får lov at bidrage med i dag. Jeg anerkender, at I er uundværlige både i
børnefamilierne, i civilsamfundet og på arbejdsmarkedet, og at I ikke er altid I
får lov til at bidrage som I vil, eller har de rette tilskyndelser i form af større
fleksibilitet og færre økonomiske snubletråde.

390

I må ikke tro, at Radikale Venstre er blevet til et parti, kun for de unge.
Tværtimod.

395

Når det er sagt, har Radikale Venstre altid udmærket sig ved at indtage den
svære rolle, det er at bede vores egne vælgere om at tage det nødvendige ansvar,
400 ikke bare for deres egne særinteresser, men også for samfundet som sådan.

Du skal ikke stemme på Radikale Venstre, fordi vi forsøder netop din tilværelse.
Du skal stemme på Radikale Venstre, fordi du ser helheden og vil være stolt af
det samfund vi sammen skaber; det samfund, som vi giver videre.

405

I 119 år har vi været det parti, der insisterer på at skabe et bedre samfund for
kommende generationer. At hjælpe dem, der ikke kan selv og give mere frihed til
410 dem, der kan. At stå som garant for den retsstat og det menneskesyn, der sætter
os lige, uanset alder, køn, seksualitet og etnicitet. Fordi det i sidste ende handler
om, hvilket samfund vi selv ønsker at leve i, selv ønsker at give videre.

415

Og hvor er jeg stolt over at få lov til at stå i spidsen for det parti!

420

Endnu engang tak. Der har aldrig været mere brug for Radikale Venstre.

Kilde

Radikale.dk

425

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Beretningstale, Politisk tale, Radikale Venstre

430

Relateret

Anastasia Milthers' tale ved Radikale Venstres landsmøde
14. september 2024

Poul Arne Bødgers tale ved Radikale Venstres landsmøde
14. september 2024

Sigrid Friis' tale ved Radikale Venstres landsmøde
14. september 2024

435

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-pa-radikale-venstres-landsmode-2024>

440

445

450

455